

مجموعه ۲۰ جلدی «تاریخ جامع ایران» به همت مرکز دایره المعارف اسلامی منتشر شد

رونماييازسندهويتملي

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام: ردپای تعامل در تمام دوران تاریخ موجود است

﴾ وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: ملتی که از تاریخ خود بی خبر باشد نمی تواند از کوران حوادث عبور کند

شد و جایی بســی خرســندی دارد. روز گار همسان نیست و رفتارها متفاوت است و این تاریخ احتیاج به

نقددارد. کمی از تاریخ می دانم اماً تخصص ندارم و فکر می کنم تحصیلات و زندگی من ابعاد دیگری دارد. اما

امروز مى خواهم به موضوع به هم رسيدن اسلام وايران

بپرداز مواین همکاری منحصر به دو مرجع نبوده است یونانیان و ایرانیان و کمی عرب ها در این همکاری سهم

داشتند. اسلام از ظرفیت ایران وایرانیان خوب استفاده کرده است. بعد از پیدا شدن تاریخ اسلام و آغاز وحی در سرزمینی که تمدن نداشته است - جزیرهالعــرب-باآغاز

سب جریره انده بشریت وحی سرنوشت و آینده بشریت تحت تأثیر وحی قرار گرفت. در زمان وحی ایسران مرکز علمی مهمی به نام جندی شاپورداشت

كه شأيدنشانه هاى أن رادر كلام

بین برده شـود تا میدان دار c ،ا

ر. ی. ر کند و تعامل بین اسلام و ایران

بعدا: اسلامادامه داشت.

از جندیشایور شروع شده و بعدها به بیتالحکمه

بغدادرسيدوبعداز طريق جنگجويان صليبي به غرب

رسیدند شروع و خُتم جندی شاپور در تاریخ مشخص

يست وبعداز ميلاد حضرت مسيح اين جهاد علمى

ایرانیان اُغاز شُدواز نظر مکانی این اُغاز در بهترین

قطه جغرافیایی ایران شکل گرفت و در دُو، سه قرن

رُدپای تعامل در تمام دوران مشهوداس

را همسواره دُر طول دوران مخُتلَفُ در تأريخ مي توان

ديد، افــزود: دو حديث از حضرت رســول وجود دارد

ناشمي رفسنجاني بااشاره به اين كه ردياي تعامل

بیامبر(ص)میتوانپیداکرد اوهمچنین اضافه کرد: عرم به تعبیر پیامبر اسلام دارای دفینه بوده است که باید این دفینهها

ــم رونمایـــی از مجمو آزاده صالحــى مراس «تاریخ جامع ایران» روز گذشته با حضور آیتالله ساری جمع پورای روز مست به عسور بیاسه هاشسمی رفسنجانی رئیسس مجمع تشخیص مصلحت نظام، کاظم موسوی بجنوردی رئیس مرکز دایر دالمعارف بزرگاسلامی، علی جنتی وزیر فرهنگ

. پره سندر حبور حسید به گزارش «شهروند» در ابتدای این نشست، کاظم موسوی بجنور دی رئیس مرکز دایرهالمعارف بزرگ اسـالامي با اشـاره به اين كه مجموعه «تاريخ جامع ایران» یکی از گرانبهاترین مجموعهٔ هایی اُس فرهنگ و هویت ما را طــی دوران مختلف منعکس کرده استُ، گفت: اُین اثری است که نــگارش آن ۱۴ ســال به طول انجامیده و در این ســال ها نزدیک به ۱۷۰ مولف برجسته و استادان فن در هر شاخهای نسبت به نگارش این مجلّدها اهتمام ورزید ماند.

ب سندھویتملی ً

وی بجنور دی اضافه کرد: درواقع در مس شکل گیری این اثر سترگ، شخصیتهای برجسته و فرهیختهای مارا یاری دادهاند تا بالاخره این اثر و ترمیسته ها در پستری ماندنات که در موردی را توانست به سرانجام رسیده و منتشر شود. تاریخ جامع ایران بی تردید تاریخ سیاسی –اجتماعی ایران است و تمام رفتارها و پندارهای ایرانیان در این مجموعه و کار در کرد کشیده و معرفی شده است. می توان گفت این مجموعه مشتمل بر زندگی ایرانیان در طول سههزار سال بوده است. رئیس مرکز دایرهالمعارف بزرگ اسلامی در ادامه تصریح کرد: این نخستین بار ربر را که اثری بااین درونمایه به رشته تحریر درآمده است. اثری که به جرأت می توان آن را هویت سند ملی ماقلمداد کرد. بدیهی است که هیچ کتابی بدون نقصان و اشکال نیست و از آنجایی که اثر تاریخ جامع ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست، قصد داریم در هربار تجدید چاپ این مجموعه، درصد دمر تفع کردن نواقُصُ أن شويم، بااين حال همان طور كه اشاره كردم، اين اثر به لحاظ مضاميني كه در برگرفته است به مثابه سندین گایران به شمار می رود

لأزمبوداين أثرنوشته شود

ــساز ســخنان بجنــوردی، آیتالله هاشــ فسنجاني رئيس مجمع تشخيص مصلحت نظام ر کاظم موسوی بجنوردی رئیس مرکز دایرہالمعارف بزرگ اسلامی، علی جنتی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، مهندس نعمتزاده وزیر صنایع، آیتالله بجنوردی، سیدرضا صالحی امیری رئیس کتابخانه ملی واحمد مسجد جامعی عضو شورای شهر به روی سن آمدند و با حضور آنها مجموعه «تاریخ جامع ایران»رونمایی شد.همچنین در این مراسم، آیتالله

جانی به امضای این اثر پرداخت. درادامهاینمراسهرئیسمجمع تشخیصمص نظام بعداز رونمایی از اثر «تاریخ جامع ایران» طی سخنانی گفت: تاریخنویسان بسیاری تلاش داشتند و تاریخهای گوناگون نوشتندامالازم بود که مجموعهای از تاریخ جامع ایران نوشته شود که این اقدام لازم انجام

باشد،برويدو آن را پيدا كنيدو دوم اين كه فرمود گر علم در ثریا هم باشد ایرانیان آن علم را به دست می آورند گروهی از اعراب در اسکندریه آموزش دیدند. تتی طبیب پیامبر آموزش دیده وایرانی بودبه _۱ دلیل پیامبر جندیشاپور را میشناخت لشکر اسلام در ادامه فتح ایران به جندی شآپور رسیدند و مدتها پشت درهای جندی شاپور ماندند و این که امان نامهای پست درعی بسی پوردست و پی ست کار از طرف لشکر اسلام رسید و درها باز شد. وقتی لشکر اسلام وارد جندی شاپور شد، پرسیدند: چرا درها رابعد از مدتها باز کردید که آنان پاسخ

آیتالله هاشمی:عدهای حرفهاى عجيبوغريب اماننامه! که غالامی به نام مکنف گفت: من اماننامه فرسستادم و مىزنندكهمامىخواهيم خودمان بهدانش دست پیدا کنیم واین در حالی است فرماندەنمىدانست چە كار كند، چُون حدیثی از پیامبر بود که یاری را که تحریمها پدر مردمرادر آوردهاکثر مردمی کهمزدبگیر هستندتحریمهاستخوانهای پوں ۔۔ ی رہ۔ سلمانان امت واحدہ هستند، به همیسن دلیل بــه خلیفهدوم نامه نوشــتند و خلیفــه جواب داد، اماننامــه را بپذیرید و این آنهاراخردكردهاسد تعامل باعث شد که دانشمندان

اسلام رابپذيرندو گفتنداين چه دینی است که به حرف غلام گوش می دهند و تعامل

. اسلامحقيقتاباعقل كارمى كند

هاشمی رفسنجانی " ااشاره به روایت ای از اریخ معاصر نیز ادامه دادنبه خوبی به یاد دارم که امام به یکی از شخصیتهای مهم کشور که یارمتن او بوده، گفت: درست نیست فقط حدیث بخوانیم و بگوییم دین ر روایت است باید اطاعت کنیم اسلام حقیقتا باعقل کار ى كندودر جزيرهالعرب كههيج كس دنبال سوادنبود سی تصویر جریز معرب تحقیق مستنیا سوستون اولین وحی به پیامبر می گوید، بخوان، دانش نیز باعقل همراه است و اگر عقل انسان آزاد شود انسان می تواند به جاهای ناشناخته سفر کند بیت الحکمه بعداز آغاز تا

٢٠٠سال به ترجمه پرداخت چون در آغاز دانشی نبود وبعداز ٢٠٠سال دانشمندانمان به تحقيق يرداختند و محققان بنامی در جهان اسلام ظهور کردند که بعدها دانش این محققان به غرب رسید تا غرب به تمدن و پیشر فت دست یابد و ما به راه دیگر رفتیم و دچار اتحطاط شديم. درحال حاضر ما ميليون ها ر پر فارغالتحصيل داريم واز آنها هزاران دانشمند در ايران و سراسردنیابهفعالیت میپردازندکهباعثافتخاراست. یکی از افسران دوران جنگ برای من تشریح کرد که

.. ی ر کرای ... ما در نقطه حساس جغرافیایی هستیم و ایران از نظر موقعیت جغرافیایی و استراتژیکی قلب جهان است. دست از شعارهای کیمحتوا بردارید؛ شعارهایی که جلوی پیشرفترامی گیرد، هرجا لازم بودبايد باجهان تعامل داشته

ايران مانبايداز هيچحرف و مذاکرهای بترسد اواضافه کرد: تعاملی که امام

ے خواست ایجاد کنید در آن ی ر انحرافی پیدا شــد کــه باید این انحراف را به نحوی حل کنیم. ایران مااز هیچ حرف و

مذاکرهای نبایدبترسد پیامبر(ص) گفت،اگریکی از مشرکین آمدومیخواست حرف شمار ابشنوداجازه دهیدمنطق شمارابشنود عدهای حرفهای عجیب و غریب می زنند که ما می خواهیم خودمان به دانش ست پیدا کنیم و این در حالی است که تحریمها پدر مردم را در آورده؛ اکثر مردمی که مزدبگیر هستند تحریمهااستخوانهای آنها را خرد کرده است. اکنون کشور ما با تحریمهای بسیار بزرگی مواجه است و سور سه بحرومهدی بسیم بهر رسی مواجه است و دلیل شرعی نداریم که باهیچ کس نتوانیم حرف بزنیم خود پیامبر (ص) که طبیب همت تاریخ بود طبیب ایرانی داشته است.البته این حرفهای همه ملت ایران

.. قدرتدارندواین حرفهامشکل سازهستند فراطي گري وخشكي ھیچ گاہجوابنمیدھد

عاشمي رفسنجاني خاطرنشان كرد: مابايد به نقطه مشتر کبادنیابرسیموبه عقل جمعی دنیابرسیم،ولی این محدود کار را به جایی رساندهاند که دانشگاههای بزرگ دانشجویان ایرانی نمی پذیرند که کشورمان به دانش آنان نیاز دارد. ما بایــد راهی برای تعامل با دنیا

علی جنتی: مرکز دایرهالمعارفبزرگاسلامی

در شکل گیری مجموعه

۲۰ جلدی «تاریخ جامع ایران»

این مرکز طی۰۳سال فعالیت مستمر توانسته کار نامهای

قابل اعتنا ودرخشان ازخود

به جای بگذار د

نقشبسزايىداث

باز کنیم عقل و شرع اجازه باز کنیم عصن و سس . . میدهد، افراط گری و خشکی ت - مات نمی دهد هیچوقــت جــواب نمیدهد. اسلام مجموعهای از دین و عرفان و مسائل بسیار اساسی است که تا قیامت می تواند این _ آموزههاادامه پیداکند

... دايرهالمعارفنويسى امرى دشوار وزمانبر است در ادامه این مراسم، علی جنتی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیسز در سسخنانی دربساره تاریسخ جامسع ایسران

گفت: مشخص است که دشوار ترین نوع پدیدآوری، تاریخنگاری و دایرهالمعارف نگاری اســت که همواره كارى سخَتُ و زمانبر تلقّى مىشَــود. درواقع اين كُه مى گويند دايره المعارف نويسيى امرى دشيوار است به سه دلیل است، در درجه اول این که زمانبر است، حتی گاه پیش آمده که یک پژوهشــگر چند دهه از عمر خود راصرف نگارش یک مقالـه و اثر کرده و چه بسا پژوهشگرانی که هنگام تحقیق و پژوهش، از دنیا وفته اندومر كمجالى براى ديدن حاصل كارشان باقى نگذاشته است که شخصیتهایی چون ایرج افشار، شرف الدین خراسانی، عنایت الله رضا، نوشین دخت نفيسي و برخي از اين شخصيت هابه شمار مي روند.

ـيدْجُوادْ طباطبايي ديگر سرويراســتار اين اثر نیز در بخش پایانی این مراسم گفت: ایران در زمره معدود کشورهایی است که دارای تاریخ کهن و ملی است. چندان که به گفته هگل، تاریخ جهانی از زمان پادشاهی کوروش شروع میشود، زیرا کوروش اُولین دولت را با تعریفی که امروز هم وجود دارد، تشــکیل داد. براساس این گفته ها می توان به این نکته اشاره کرد که مفهوم ملت در ایسران از دیرباز تاامروز وجود داشــته. حتى در دورههايــى، ملتها توانســتهاند دولتهاى خــودرا ايجاد كنند كمــا اين كه چنين بیری را می تواُن به خوبی در دواثر شاهنامه و تاریخ بیهقی مشاهده کرد. این سر ویراستار و پژوهشگر همچنین تصریح کرد: به نظر میرسد مهم ترین مولفه «تاریخ جامع ایران» این است که نشان می دهد مونه ۱۳۷۶ کشر و برای این به است دستان می باشد برخی از کشـ ورها در زمانی کو تاه ایجاد شده و به آن شکل پیشینه تاریخی ایساران پرداختهاند به عنوان مثال فرهنگی - تاریخی ایساران پرداختهاند به عنوان مثال جمهوری آذربایجان یکی از این کشورهاست که پس از فروپاشـــي جماهير شــوروي تنبَها ٢٠سال از تاسیس آن می گذرد در رویکردهای تبلیغاتی خود جمهوری آذربایجان را بهعنوان شهر اتشکدههای قدیمی معرفی می کنده این درحالی که است که حتی نام این کشور نیز متعلق به آنهانیست. با این حال، امید دارم اثر سسترگ «تاریخ جامع ایران» با نقدها و اصلاحاتی که در چاپهای بعدی آن صورت می گیرد

تاریخنگاریدانشجامعمیطلبد و اضافیه کیرد: دومین مساله مهیم در نگارش او اضافیه کیرد: دومین مساله مهیم در نگارش دایرهالمعارف نویســـی، برخـــور داری از مولفه دانش جامع اســت. تاریخنگاری دانشــی جامع میطلبد و طبیعی اســت که هر مولفی نمی تواند بدون داشتن زیادی دارد، عشــقُ بی حدو حصر پُژوهشــگران و محققان به فرهنگ و تاریخ این مرز و بوم بوده است. ر ربی کی از این علاقه زیاد در پژوهشگران اثر «تاریخ جامع ايرانَ» وَجودنداشَت شايدَ هيچ گاه اين اُثر شكل نمی گرفت

اثری برای آشنایی با تاریخ

رفیری **وهویتایرانزمین** وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین با اشاره به دیگر اُبعاد اثر تاریخ جامع ایران گفت: از محتوای این کتاب این طور برمی آید که نویسندگان متعددی به مدد تسلط بر منابع، به استخراج و تحقیق و استنتاج منابع پرداختُهاندو دقت بالای آنها باعث، تا چنین مجموعه عظیمی در طول ســالها فراهم شود. تاریخ، مجموعه فرهنگ و سیاست یک جامعه - عر ت که هدف از نگارش «تاریخ جامع تردیدینیس ایران» آشنایی عمیق ایرانیان و غیرایرانیان با تاریخ،

بری هویت و فرهنگ این مرز و بوم است. جنتی با اشـــاره به این که ملتی کــه از تاریخ خود ی خبر باشد نمی تواند از کوران حوادث عبور کند، گفت: طبیعی است که چنین ملتی، طعم شکست را زودتر از پیسروزی تجربه خواهد کرد. کسانی که تُجرَبههای گذشَتگان را به فراموشی می سپارند، خود نیز فراموش می شوند، چرا که تاریخ یک ملت، حافظه آنٌ ملَت ُقلمداد می شود. چندان که حضرت علی (ع) بارها در نهج البلاغه ما را به واکاوی در کار گذشتگان و عبرت گرفتن از آنها سفارش کرده است. ضمن این که جبر حرص ربه سررس جو المراد و که همه موجودیت انسان پر پایه سر گذشت گذشتگان استوار شده است. وزیر فرهنگ وارشاد اسلامی ادامه دادنا گفته نماند که مرکز دایرهالمعارف بزرگ آسلامی در شکل گیری ر ر بر بر بر بر برار در برار در بی بران بران میران» نقش مجموعــه ۲۰ جلــدی «تاریخ جامع ایــران» نقش مسور بسزایی داشته است. ضمن این که این مرکز طی ۳سال فعالیت مستمر توانسته کارنامه ای قابل اعتنا و درخشان از خود به جای بگذار د. «تاریخ جامع ایران» راً بى شك مى توان يكى از اسناد هويتساز ايرانى دانست و الحق هم كه واژه جامع چقدر براى اين اثر برازنده است. روی این اصل است که معتقدم، انتشار بن اثر جامع می تواند در ار تقای سطح پژوهشهای ما موثر باشد و همچنین، وجوه علمیی و فرهنگی گذشتگان را که تاامروز برای ماناشناخته مانده است

۔ نقش مر کز دایر ہالمعار فیزر گاسلامی

در مر تفع كردن خلاها فتــحالله مجتبایــی، عضــو شــورایعالی بنیــاد دایرهالمعارفبزرگ اسلامی نیز از جمله سخنرانان دیره منطقه را برا حسسترسی بهر از جمعه سختون این مراسم بود که طی سخنانی گفت: در حیطه تاریخ و فرهنگ ایران، همواره خلاهای زیادی وجود ه است اما بنیاد دایر هالمعارف بزرگ اسلاه در این ســالها تلاش کرده تا در مرتفــُعُ کردن این خلأها تاثير گذار باشد، ضمن اين كه بعداز اتمام و انتشار اثر عُطْيمُ «تاريخ جامع آيران»، اين مركز قصدُ دارداز رهگذر مرتفع کردن خلاهای دیگر به نگارش داره ارمعتر مراحط برای حاصی عیدر چه سراس دایره المعارف جغرافیایی دایره المعارفشهر تهران نیز بپردازد. البته امیدوارم در آینده مجالی فراهم شود تا شهرهای بزرگ دیگر مانند اصفهان، تبریز و ــ نیز به نگارش دايرهالمعارف بپردازند. پيش از نگارش كتاب «تاریخ جامع ایـــران»، تنها اثری که وجود داشـــت «تاریخ کمبریج»بودولی این اثر بانگاه غربی هانوشته شده بود، لذا ضرورت داشست تا ما نگاه خودمان را منعکس کنیم، زیراغربی هادریافتهای خودشان رااز مامنعکس کردهاند به هر حال امیدوارم این مجموعه خوانده و موردنقادی واقع شود. همچنین امیدوارم که در اُینده ُنزدُیک این اَثر به انگلیسی نیز ترجمه شُود تا ابعاد گسترده وجهانی یابد. ر ۲۰٫۰ ی.. صادق سجادی، ســر ویراســتار این اثر با اشاره به

ربی برای نگارش این اثر توضیح داد: متاسفانه بهرغم این که در دانشگاههایمان، دهها گروه تاریخ اسلام وجود دارداما در کشورمان در زمینه بسیاری از مناطق و کشور هایی ئەاسلامدر أنهانقش داشتەمتخصص ندارىي

